

OD REDAKCJI

EDITOR'S NOTE

Mają Państwo przed sobą 41. numer czasopisma „Niepełnosprawność. Dyskursy Pedagogiki Specjalnej”. To już trzeci numer, który wydajemy, mierząc się ze zmienioną – oddaloną od zwykłej praktyki – codziennością. Pandemia i związany z nią chaos nie przesłoniły jednak Autorom wcześniej pojawiających się w polu pedagogiki specjalnej problemów. Niniejszy numer zorganizowany jest według klucza związanego z osobniczym rozwojem podmiotów naszych naukowych rozważań. Problemy poruszane w niniejszym tomie, o bardzo szerokim wachlarzu obszarów tematycznym, mają charakter głównie empiryczny. W znacznie mniejszym stopniu dotyczą również ważnej dla nas pedagogicznej teorii, przedstawiającej warunki funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami. Przesłane przez Państwa piętnaście artykułów zostało ułożonych ostatecznie przez Redakcję w dwie tematyczne grupy.

Pierwsza część jest poświęcona dzieciństwu, szczególnie tej jego części, która skupia się w edukacji szkolnej. Pojawiają się w niej wątki związane z koniecznością przededefiniowania piętnujących i niezgodnych z aktualną nauką wiedzą diagnoz (jak w artykule Agnieszki Drabaty), rozważania nad trudnościami, jakie w polu edukacji przyniosła pandemia (znajdziemy je w artykule Marzeny Buchnat i Agnieszki Wojciechowskiej) oraz dyskusje na temat ciągle niedoskonałych form, jakie przybiera edukacja integracyjna i włączająca (tematy te poruszane są w tekstach Sławomiry Sadowskiej, Joanny Skibskiej czy Anny Wojtas-Rduch). Podejmowane są również wątki metodyczne (jak w artykule Danuty Kopeć) oraz pedeutologiczne (artykuł Natalii Malik i Malwiny Kocoń). Dział uzupełnia ciekawa analiza lęku przed niepełnosprawnością intelektualną, poczyniona przez Marię Chodkowską, Zdzisława Kazanowskiego i Wojciecha Czerskiego.

W tematyce drugiej części tomu odnaleźć możemy różnorodne tropy dotyczące stawiania czoła dorosłości, obciążonej pewnymi utrudnieniami. Rozważania te rozpoczynają się od kwestii dotyczących bycia niepełnosprawnym studentem (piszą o tym Magda Lejzerowicz i Katarzyna Podstawka) i młodym dorosłym

(ten temat poruszony zostaje w tekście Beaty Ziółkowskiej). Pojawia się wiele wątków związanych z różnymi obszarami dorosłości: nieodkrytą lub ukrytą kwestią lekkiej niepełnosprawności intelektualnej u mężczyzn (w artykule Katarzyny Ćwirynkało), religijnością (Beata Szabała) czy bezdomnością (w artykule Justyny Kropkowskiej i Beaty Borowskiej-Beszty). Kolejny aspekt badawczy poruszony w numerze to analiza wytworów kultury, w postaci filmów, opisujących biografie osób z niepełnosprawnością (artykuł Anny Bieganowskiej-Skóry). Rozważania wieńczy ciekawa analiza przypadku starości osób z długotrwałą, ale nabytą niepełnosprawnością, poczyniona przez Marlenę Dudę.

Zauważyć można, iż w łonie pedagogiki specjalnej coraz większa ilość rozważań opiera się na doniesieniach z badań i podaje wiele cennych, aktualnych danych empirycznych. Szczególnie cieszy również oddawanie w tych eksploracjach głosu samym osobom z niepełnosprawnością. Takie strategie przyjęły szczególnie Magda Lejzerowicz z Katarzyną Podstawką (opisując, w duchu studiów nad niepełnosprawnością, autoetnografię studenckiego życia) oraz Natalia Malik z Malwiną Kocoń (oddając głos samym osobom z niepełnosprawnością słuchu, w sprawie pożądaných przez nich postaw nauczycielskich). W tych miejscach możemy głos środowiska osób niepełnosprawnych usłyszeć wyjątkowo donośnie. Wiele z zaprezentowanych w tym tomie badań ma jednak charakter zapytań o opinie lub historie życia skierowanych właśnie do samych podmiotów zainteresowania naszej dziedziny.

Mamy nadzieję, że niniejszy zbiór, oddając w części stań badań i rozważań czynionych w ostatnim roku w łonie polskiej Pedagogiki specjalnej, zachęci Państwa do stawiania kolejnych pytań, poszukiwania wyjaśnień, sięgania po nowe środki zarówno w empirycznych eksploracjach, jak i pedagogicznych działaniach. Namawiamy do dzielenia się wynikami podejmowanych prac na łamach kolejnych numerów naszego czasopisma.

Karolina Tersa
Redaktor tomu